

کعبه؛ از خانه اجتماع مردم در قرآن تا اسیر سعودی

رئیس سازمان حج و زیارت از قطعی شدن وضعیت حج امسال تا چند روز دیگر خبر می‌دهد اما باید یادآور شد که کعبه در قرآن وسیله‌ای برای هدایت و برکت و همچنین خانه اجتماع مردم خوانده شده اما وضع کنونی‌اش، آن را به اسیری در قلمرو سعودی‌ها بدل ساخته است.

به گزارش آران نیوز: سعید اوحدی رئیس سازمان حج و اوقاف از قطعی شدن وضعیت حج امسال تا 26 فروردین خبر داده است. پیشتر در نخستین نشست شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی بعثه مقام معظم رهبری در سال 95، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی قاضی‌عسکر، نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت تاکید کرده بود: همه تدابیر و پیش‌بینی‌های لازم برای حج سال 95 انجام و با جدیت دنبال شود. هر چند حج جایگاه مهمی در متون اسلامی و اندیشه اندیشمندان مسلمان دارد اما به نظر می‌رسد کعبه امروز اسیر دولت سعودی شده است.

کعبه، خانه اجتماع مردم در قرآن

حج به عنوان آئینی اسلامی پیش از ظهر اسلام نیز وجود داشت اما پس از ظهور اسلام حفظ شد و در سال ده هجری پیامبر سفر حج را به جای آورده و اعمال را به مسلمانان آموزش دادند و از این به بعد بود که مردم حج اسلامی را آموختند؛ حج در قرآن مورد تاکید قرار گرفته است.

در آیه 125 سوره بقره می‌خوانیم: «وإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأُمَّتًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ: و چون خانه [کعبه] را برای مردم محل اجتماع و [جای] امنی قرار دادیم [و فرمودیم] در مقام ابراهیم نمازگاهی برای خود اختیار کنید و به ابراهیم و اسماعیل فرمان دادیم که خانه مرا برای طواف‌کنندگان و معتکفان و رکوع و سجودکنندگان پاکیزه کنید». چنین است که خداوند دستور داده است تا خانه خود را برای طواف‌کنندگان آماده کند و آن را خانه‌ای برای اجتماع و امنیت مردم قرار داده است.

همچنین بر اساس آیه 97 سوره آل عمران «فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ: در آن نشانه‌هایی روشن است [از جمله] مقام ابراهیم است و هر که در آن درآید در امان است و برای خدا حج آن خانه بر عهده مردم است [البته بر] کسی که بتواند به سوی آن راه یابد و هر که کفر ورزد یقیناً خداوند از جهانیان بی‌نیاز است». حج مایه هدایت جهانیان خوانده شده است و بر اساس حدیث علی(ع) که فرمود: خدا را! درباره خانه پروردگارتان در نظر داشته باشید تا هستید، آن را خالی نگذارید. زیرا اگر حج متروک شود نظر رحمت خدا از شما قطع خواهد شد، کوشش در حفظ و برقرار ماندن حج واجبی شرعی قلمداد می‌شود.

سیدمهدی صانع در مقاله «حج از دیدگاه قرآن» تلاش کرده است از زوایای مختلفی به این مسئله نگاه کند. وی در این مقاله بر اساس آیات قرآن مکه را نخستین پایگاه توحید می‌خواند. صانع همچنین حج را عبادتی سیاسی و انقلابی می‌داند و معتقد است آیات 37-37 سوره ابراهیم، 96 آل عمران، 97 مائده و 125 بقره «دلالت دارد که مصالح و منافع فریضه حج، تنها عانت مسلمانان نمی‌شود و به دایره اجتماع اسلامی محدود نمی‌گردد، بلکه گستردگی دارد که تمام مردم دنیا را فرا می‌گیرد بدین معنی که اگر مسلمانان بدانسان که شایسته است از مزایای حج برخوردار گردند و آن را با همان محتوا که شارع مقدس خواسته است انجام دهند در تمام جهان اثر می‌گذارد و بر همگی صفا و صلح به ارمغان می‌آورد.

از سوی دیگر حج در نظر اندیشمندان مسلمان و با دغدغه جهان معاصر نیز جایگاه بالایی دارد، امام خمینی(ره) در این زمینه می‌گویند: حج برای نزدیک شدن و اتصال انسان با صاحب خانه است. حج کانون معارف الهی است. حج تنها حرکات و اعمال و الفاظ نیست. با کلام و لفظ و حرکت خشک نمی‌توان به خدا رسید.

شهید مطهری نیز در خصوص حج معتقد است که یکی از آثار حج جنبه اجتماعی و هماهنگی آن است. فرق است که کسی به تنهایی برود مثلاً به عرفات برای دعا و یا با يك میلیون جمعیت باشد. در روح بشر خاصیت هماهنگی با جمع است. اسلام از جنبه روانی به محیط‌های مذهبی و معنوی که موجب برانگیخته شدن احساسات مکتوم است، اهمیت می‌دهد.

مکه اسیر سعودی

مشتاقان عبادت و راهیان حج ابراهیمی امسال با یک مشکل مواجه هستند و آن این است که گویا رفتن به مکه که خانه مردم و برکت در قرآن خوانده شده است، رفتن به شهری است که در اسارت افتاده است. رفتن به حج قرآنی امروز با چالش‌هایی مواجه است که سال پیش ایجاد شد؛ حادثه در صحرائی منا.

سعید اوحدی، رییس سازمان حج و زیارت که پیشتر گفته بود هرچند عربستانی‌ها ادعا می‌کنند که موضوع حج از سیاست جدا است، اما بستن دفاتر حج و زیارت در عربستان نشان می‌دهد که این صحبت آنها با عملکردشان مغایرت دارد، حالا گفته است که تا 26 فروردین تکلیف حج امسال مشخص خواهد شد.

مذاکرات دولت ایران برای مهیا شدن سفر ابراهیمی حج ادامه دارد، اما مکه که شهری است تاریخی و آیین ابراهیمی صدها قرن در آن تداوم داشته است امروز اسیر دولت سعودی است تا جهت‌گیری خود را در انجام آداب حج اعمال کند. هر چند دولت سعودی به دنبال آن است که با قبضه مکه و آیین حج برای خود مشروعیت کسب کند، اما آنچه روشن است فلسفه آیینی الهی است که هر چند در قلمرو

دولت عربستان انجام می‌شود اما با رفتار سعودی سبب نقض مشروعیتی می‌شود که مطلوب بوده است. چنین است این روزها و مک‌های که در اسارت سعودی‌هاست.